

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอเนินขาม จังหวัดชัยนาท
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายทงค์ สิงห์สม
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๒๗ หมู่ที่ ๘ ตำบลสุขเดือนห้า อำเภอเนินขาม จังหวัดชัยนาท
โทรศัพท์ ๐๘ ๐๘๘๕ ๘๖๕๐ Facebook: นายทงค์ สิงห์สม Line: ๐๘๐๘๘๕๘๖๕๐
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๑๐
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ ๖
สถานบันการศึกษา โรงเรียนบ้านวังค้อไผ่
คณะ/สาขาวิชา -
๖. อาชีพปัจจุบัน
☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ ผู้ใหญ่บ้าน
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๕๐๐,๐๐๐ บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก.หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ข้าว

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้ด้านข้าว ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓ ตำบลสุขเดือนห้า อำเภอเนินขาม จังหวัดชัยนาท พื้นที่จำนวน ๗ ไร่
สาธิตการลดต้นทุนการผลิตข้าวปลอดภัยดังนี้

๑. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
๒. การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี
๓. การใช้สารสกัดจากใบสับเสื่อเพื่อแก้ปัญหาหนอนห่อใบข้าว และศัตรูพืชระบาด
๔. การใช้ฮอร์โมนหัวไข่เต่าเร่งให้ข้าวออกสุดรวงและรวงข้าวสมบูรณ์ได้ข้าวเต็มเมล็ด

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๖ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. ฐานเรียนรู้ที่ ๑ การลดต้นทุนการผลิตข้าวปลอดภัย

วิทยากร นายทงค์ สิงค์สม ประธาน ศพก.อำเภอเนินขาม

องค์ความรู้ ๑. การใช้สารสกัดจากใบสาบเสือเพื่อแก้ปัญหาหนอนห่อใบข้าว และศัตรูพืชระบาด

๒. การใช้ฮอร์โมนหัวไข่เต่าเร่งให้ข้าวออกสุดรวงและรวงข้าวสมบูรณ์ได้ข้าวเต็มเมล็ด

๒. ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การเลี้ยงไก่ไข่

วิทยากร นายทงค์ สิงค์สม ประธาน ศพก.อำเภอเนินขาม

องค์ความรู้ สมุนไพรช่วยไข่หอมไม่เหม็นคาว

๓. ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การเลี้ยงกบ

วิทยากร ๑. นายทงค์ สิงค์สม ประธาน ศพก.อำเภอเนินขาม

๒. นายวินัย สังข์เรือง ศูนย์เครือข่าย ศพก.อำเภอเนินขาม

องค์ความรู้ การเลี้ยงกบในบ่อซีเมนต์

๔. ฐานเรียนรู้ที่ ๔ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์

วิทยากร ๑. นายหัตถิ การภักดี ศูนย์เครือข่าย ศพก.อำเภอเนินขาม

๒. นายศักดิ์ชัย เหลืองรุ่งทรัพย์ ศูนย์เครือข่าย ศพก.อำเภอเนินขาม

๓. นายป้อ เขตขันต์ ศูนย์เครือข่าย ศพก.อำเภอเนินขาม

๔. นายสันกำแพง น้ำจันทร์ ศูนย์เครือข่าย ศพก.อำเภอเนินขาม

องค์ความรู้ การผลิตปุ๋ยหมักแห้งและการผลิตน้ำหมักชีวภาพ

๕. ฐานเรียนรู้ที่ ๕ การเลี้ยงโคเนื้อ

วิทยากร ๑. นายทนต์ สิงค์สม ประธาน ศพก.อำเภอเนินขาม

๒. นายประยูร ชูวงศ์ ศูนย์เครือข่าย ศพก.อำเภอเนินขาม

๓. นายวิโรจน์ พึ่งเจียม ศูนย์เครือข่าย ศพก.อำเภอเนินขาม

องค์ความรู้ การเลี้ยงโคเนื้อและการสำรองพืชอาหาร

๖. ฐานเรียนรู้ที่ ๖ การแปรรูปข้าว

วิทยากร ๑. นายหัตถิ การภักดี ศูนย์เครือข่าย ศพก.อำเภอเนินขาม

๒. นางสุทิน ทาเอื้อ ศูนย์เครือข่าย ศพก.อำเภอเนินขาม

องค์ความรู้ การแปรรูปข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่า

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑.๑ การลดต้นทุนการผลิตข้าวปลอดภัย

๔.๑.๒ การลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกอ้อยโรงงาน

๔.๑.๓ การลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกมันสำปะหลัง

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๒.๑ เกษตรทฤษฎีใหม่

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๓.๑ การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ

๔.๓.๒ การเลี้ยงโคเนื้อครบวงจร

๔.๓.๓ การเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ

หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก.อำเภอเนินขาม คือ การลดต้นทุนการผลิตข้าวปลอดภัย
วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเทคนิค

การปลูกข้าวแบบลดต้นทุน

๒. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถลดรายจ่าย

และปลูกข้าวอย่างปลอดภัย

๓. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถเพิ่มมูลค่าผลผลิต

ทางการเกษตร

เนื้อหา

๑. การลดอัตราเมล็ดพันธุ์ข้าวโดยใช้เครื่องโรยข้าววงอก

๒. การผลิตสารสกัดจากใบสาบเสือ

๓. การผลิตฮอร์โมนหัวไชเท้า

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

๑. บรรยาย
๒. สาธิต
๓. ฝึกปฏิบัติ

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด โดยมีผู้แทนจากคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ อำเภอนีนขาม จำนวน ๒ ราย เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพ ศพก. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน พร้อมทั้งจัดทำแผนและแนวทางการพัฒนา

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.)

การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. โดยการวิเคราะห์ศักยภาพ ศพก. เพื่อจัดทำแผนและกำหนดแนวทางการพัฒนา ศพก.หลัก และศูนย์เครือข่าย ผ่านเวทีการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ อำเภอนีนขาม ประกอบด้วย เกษตรอำเภอนีนขาม คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ จำนวน ๒๐ ราย และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ ปศุสัตว์อำเภอนีนขาม ประมงอำเภอนีนขาม และเจ้าหน้าที่จากสถานีพัฒนาที่ดินชัยนาท

ภาคผนวก 3.2

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

แผน ราย ศพก.

อำเภอเนินขาม จังหวัดชัยนาท ประจำปีงบประมาณ 2568

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นายทองคำ สิงห์สม ลีนคำหลัก ช้าว

จุดเด่น 1. การลดต้นทุนการผลิตข้าว 2. การแปรรูปข้าวเพื่อบริโภค

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ต.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
1. การเตรียมการ						↔										
2. การพัฒนาศักยภาพ ศพก.																
2.1 การประเมินศักยภาพ ศพก.																
- วิเคราะห์ศักยภาพ ศพก.							↔									
- ประเมินศักยภาพ							↔	↔								
- เสนอขอรับงบประมาณสนับสนุน								↔								
- ปรับปรุงพัฒนา ฯลฯ									←				→			
2.1 การปรับปรุงฐานเรียนรู้																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การเลี้ยงกบ	1	ฐาน					↔	↔								
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การผลิตปุ๋ยอินทรีย์	1	ฐาน						↔	↔							
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การเลี้ยงไก่ไข่	1	ฐาน						↔	↔							
2.2 การปรับปรุงแปลงเรียนรู้ เรื่อง การลดต้นทุนการผลิตข้าวปลอดภัย	1	เรื่อง										↔	↔			
2.3 การปรับปรุง/จัดทำข้อมูลประจำ ศพก.	1	เรื่อง					←	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔		
2.4 พัฒนาศูนย์เครือข่าย	1	ศูนย์														
- คัดเลือก/รับรองศูนย์เครือข่าย							↔									
- วิเคราะห์ศูนย์เครือข่าย							↔	↔								
- เสนอขอรับงบประมาณสนับสนุน									↔							
- ปรับปรุงพัฒนา ฯลฯ									←					→		
2.5 คณะกรรมการ ศพก.																
- ประชุมคณะกรรมการ ศพก.	4	ครั้ง					21		13			11	18			
3. การให้บริการของ ศพก.																
3.1 การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร	12	ครั้ง		←											→	
3.2 การให้บริการด้านการเกษตร	12	ครั้ง		←											→	
3.3 Field Day	1	ครั้ง														
- เตรียมการก่อนจัดงาน								←				→				
- ดำเนินงานจัดงาน										↔ 3						
- สรุปผล										←		→				
3.4 การแก้ปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน	-	ครั้ง		←												→
4. เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ	3/10	ครั้ง/ราย														
- อบรมเกษตรกรผู้นำ							29					19				
- จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้													3			
5. พัฒนาทีมงาน																
6. ติดตามประเมินผลและรายงาน																
6.1 การรายงานความก้าวหน้า																
6.2 สรุปผลการดำเนินงาน															↔	

ทุกวันที่ 25 ของเดือน

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร่งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิมๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

นายทนงค์ สิงห์สม ประสบปัญหาจากการทำนาแบบเดิมคือมีต้นทุนการผลิตสูง เพราะใช้ทั้งปุ๋ยเคมี และสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูข้าว อีกทั้งยังเป็นอันตรายต่อสุขภาพของตนเองและครอบครัว เนื่องจากปลูกข้าวส่วนหนึ่งไว้บริโภคในครัวเรือน ดังนั้นจึงได้ศึกษาหาวิธีเพื่อลดต้นทุนและผลิตข้าวอย่างไรให้ปลอดภัย

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาใช้

๑. ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตสูง

๒. ปัญหาด้านสุขภาพ

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร

๑.๑) การลดต้นทุนการผลิต ดังนี้ โกลบตอซังข้าว ลดอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี ใช้สารสกัดใบสับเสื่อป้องกันแมลงศัตรูข้าว และใช้ฮอร์โมนหัวไชเท้า กระตุ้นให้ข้าวออกสุดตรง

๑.๒) การเพิ่มมูลค่าผลผลิต หลังจากเก็บเกี่ยวข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ แล้วจะแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรก เก็บไว้บริโภคภายในครัวเรือน ส่วนที่ ๒ นำไปสีเป็นข้าวสารจำหน่ายกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารและข้าว ภายใต้แบรนด์ “ตราตะวันเพชร” ราคา ๔๐ บาท/กิโลกรัม และราคา ๕๕๐ บาท/ถัง ซึ่งจำหน่ายตามคำสั่งซื้อของลูกค้า หรือร่วมออกร้านกับหน่วยงานราชการต่างๆ และจำหน่ายผ่านออนไลน์

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๒.๑) การเตรียมดิน ไถกลบตอซังข้าว เพื่อปรับโครงสร้างดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน

๒.๒) การปลูก เครื่องโรยข้าววงอก ช่วยลดอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวจากอัตรา ๑๕ กิโลกรัม/ไร่ เหลือ ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมื่อต่อพ่วงเครื่องโรยข้าววงอกกับรถไถเดินตามใน ๑ รอบ จะโรยได้ ๒๐ แถว ระยะห่างระหว่างแถวประมาณ ๒๐ เซนติเมตร ระยะห่างระหว่างต้นประมาณ ๙ เซนติเมตร ถ้าเมล็ดพันธุ์ข้าวมีความชื้นสูง จะทำให้เมล็ดติด ในพื้นที่ ๑ ไร่ ใช้เมล็ดพันธุ์ ๘ กิโลกรัม แต่ถ้ามีความชื้นต่ำในพื้นที่ ๑ ไร่ ใช้เมล็ดพันธุ์ ๑๐ กิโลกรัม

๒.๓) การดูแลรักษา โดรน ช่วยลดการใช้แรงงาน ประหยัดเวลา และเพิ่มประสิทธิภาพของสารต่างๆ

๒.๔) การเก็บเกี่ยว เครื่องอัดฟาง ช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ลดการเผา และนำไปเป็นอาหารสัตว์

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น

๓.๑) การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ต้องเก็บตัวอย่างดินโดยสุ่มกระจายให้ทั่วแปลง พื้นที่ไม่เกิน ๒๕ ไร่ เก็บตัวอย่างดินประมาณ ๑๕ - ๒๐ จุด คลุกเคล้าให้เข้ากันแล้วบดให้ละเอียด ใช้ประมาณครึ่งกิโลกรัม จากนั้นส่งไปที่ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนหรือสถานีพัฒนาที่ดินเพื่อนำไปวิเคราะห์หาธาตุอาหารในดิน ได้แก่ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม ค่าความเป็นกรด-ด่างในดิน และอินทรีย์วัตถุในดิน ถ้าในดินมีไม่เพียงพอต้องเพิ่มลงไป เพื่อให้เหมาะสมต่อการเจริญเติบโต ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตได้เพราะใส่ลงไปเท่าที่พืชต้องการเท่านั้น ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ดินพบว่า ค่าความเป็นกรด-ด่างในดิน อยู่ในระดับปานกลาง (pH=๗) อัตราการใส่ปุ๋ยเคมีดังนี้ แม่ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๘ กิโลกรัม/ไร่ แม่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๘-๔๖-๐ อัตรา ๑๕ กิโลกรัม/ไร่ และแม่ปุ๋ยเคมีสูตร ๐-๐-๖๐ อัตรา ๙ กิโลกรัม/ไร่

ยอดต้นสาบเสือสด
ยาเส้น (ยาสูบ)

๑. นำส่วนผสมทั้ง ๒ อย่าง มาสับให้ละเอียด แล้วคลุกเคล้าให้เข้ากันใส่ลงในปับ
๒. เติมน้ำให้เต็มปับ ต้มให้เดือดจนน้ำเหลือประมาณครึ่งปับ ตั้งทิ้งไว้ให้เย็น
๓. กรองเอาแต่น้ำเก็บไว้ในขวดที่บีบแสง

๓.๓) การใช้ฮอร์โมนหัวไข่เท่ากระตุ้นให้ข้าวออกสุดตรง รวงข้าวสมบูรณ์ได้ข้าวเต็มเมล็ด
ส่วนผสม มีดังนี้

หัวไชเท้าสด	๓ กิโลกรัม
นมจืด (วัวแดง ขนาด ๒๐๐ มิลลิลิตร)	๖ ถ้วย
น้ำมะพร้าวอ่อน	๑ ลิตร
น้ำตาลกลูโคส	๒ ช้อนโต๊ะ
ผงชูรส ขนาด ๑๐๐ กรัม (๑ ชีด)	๑ ชอง
น้ำซาวข้าว	๒ แก้ว
น้ำส้มควันไม้	๑ ลิตร

๑. นำหัวไชเท้ามาปอกเปลือกแล้วนำมาปั่นผสมกับน้ำมะพร้าวอ่อน กรองเอาแต่น้ำ
๒. นำน้ำจากข้อ ๑ ผสมกับส่วนผสมที่เหลือ ปั่นยกลงไว้หนึ่งคืนจึงนำไปใช้

อัตราการใช้ ฮอร์โมนตัวไขเท้า ๑๐๐ มิลลิลิตร/น้ำ ๒๐ ลิตร (๑ ลิตร/น้ำ ๒๐๐ ลิตร) ฉีดพ่นให้
ทั่วแปลงเช้าหรือเย็น ระยะข้าวเริ่มออกรวง ประมาณ ๒ ครั้ง/รอบการผลิต

[illegible]

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน ๗ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) กบ จำนวน ๕๐๐ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) ไก่ไข่ จำนวน ๗๐ ตัว

๓.๒) โคเนื้อ จำนวน ๗ ตัว

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด - ชนิด

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้

๑) สินค้าข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว	เป็นเงิน	๗๕๐ บาท/ไร่
๑.๒) ค่าเตรียมดิน	เป็นเงิน	๗๐๐ บาท/ไร่
๑.๓) ค่าจ้างหว่านข้าว	เป็นเงิน	๖๐ บาท/ไร่
๑.๔) ค่าสารกำจัดวัชพืชและแมลง	เป็นเงิน	๓๕๐ บาท/ไร่
๑.๕) ค่าจ้างฉีดยา	เป็นเงิน	๓๘๐ บาท/ไร่
๑.๖) ค่าปุ๋ยเคมีและค่าจ้างหว่านปุ๋ย	เป็นเงิน	๖๗๒ บาท/ไร่
๑.๗) ค่าปุ๋ยอินทรีย์และค่าจ้างหว่านปุ๋ย	เป็นเงิน	๓๒๐ บาท/ไร่
๑.๘) ค่าน้ำมัน	เป็นเงิน	๔๐ บาท/ไร่
๑.๙) ค่าเก็บเกี่ยว	เป็นเงิน	๕๐๐ บาท/ไร่
๑.๑๐) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	เป็นเงิน	๓๖๗ บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต	๔,๒๑๙ บาท/ไร่	
รายได้	๑๐,๙๔๐ บาท/ไร่	

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ไข่ไก่

เฉลี่ยรายได้วันละ ๑๒๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายปี

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าว โคเนื้อ

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๑๓๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ

การเป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. ของนายทงค์ สิงห์สม ทำให้มีโอกาสดูแลเรียนรู้ด้านการเกษตร และนำแนวคิด เทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการประกอบอาชีพ โดยเปลี่ยนแปลงการทำการเกษตรแบบดั้งเดิมมาเป็นการทำเกษตรแบบลดต้นทุนด้วยวิธีการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และลดการใช้สารเคมีด้วยสารชีวภัณฑ์ในการกำจัดศัตรูพืช สามารถลดต้นทุนในการผลิตข้าวได้ ๖๓๐ บาทต่อไร่ เน้นการทำการเกษตรที่ปลอดภัยทั้งตนเองและผู้บริโภค นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น สุขภาพแข็งแรง และเป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

เมื่อเกษตรกรในชุมชนเห็นผลที่เกิดขึ้นจึงสนใจเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้นำไปใช้ในแปลงเพาะปลูกของตนเอง จนประสบความสำเร็จ ทำให้ขยายผลไปสู่เกษตรกรนอกชุมชนและเกษตรกรผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาและดูงานฐานเรียนรู้ มีการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้มาเรียนรู้ที่ ศพก.อำเภอนีนาม และเผยแพร่องค์ความรู้ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น บทความ สื่อโซเชียล เป็นต้น

นอกจากนั้นยังมีแนวคิดในการเพิ่มมูลค่าของผลผลิต จึงชักชวนให้เกษตรกรในชุมชนนำข้าวเปลือกมาแปรรูปเป็นข้าวสารจำหน่าย เน้นเป็นสินค้าปลอดภัย มีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร ทำให้เกษตรกรในชุมชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ส่งเสริมการทำการเกษตรที่เหมาะสมเป็นการรักษาสีน้ำเงินให้กับชุมชน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๓.๑.๑) ไม่เผาฟางและตอซังข้าว หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วจะอัดฟางก้อนจำหน่ายเป็นรายได้ อีกส่วนหนึ่ง บางส่วนเก็บไว้เป็นอาหารสำรองให้แก่โคเนื้อ เมื่อถึงฤดูเพาะปลูกข้าวจะไถกลบตอซังข้าว เพื่อปรับโครงสร้างดิน ช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารในดิน ทำให้ลดการใช้ปุ๋ยเคมี อีกทั้งยังเป็นการลดปัญหาด้านมลพิษจากฝุ่น PM 2.5 และลดภาวะโลกร้อน

๓.๑.๒) ลดการใช้ปุ๋ยเคมีโดยการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี และไถกลบพืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง ถั่วเขียว เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารในดิน

๓.๑.๓) ลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูข้าว โดยการหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ ใช้สารสกัดจากใบสาบเสือและสารชีวภัณฑ์ ได้แก่ เชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราบิวเวอร์เรีย ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูข้าว อีกทั้งหากใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวน้อยลง ทำให้ต้นข้าวไม่หนาแน่นจนเกินไปและได้รับแสงแดดเต็มที่ส่งผลให้โรคและแมลงศัตรูข้าวลดลงได้อีกด้วย ทำให้สามารถลดมลพิษทางน้ำได้ ส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนของระบบนิเวศ

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๓.๒.๑) ปรับปรุงบำรุงดิน รักษาความชื้นในดิน เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารในดิน ช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมีทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตได้

๓.๒.๒) ลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูข้าว ทำให้ลดปัญหาน้ำเสีย และรักษาสมดุลของระบบนิเวศ อีกทั้งยังเป็นผลดีต่อสุขภาพของผู้ผลิตและผู้บริโภคอีกด้วย

๓.๒.๓) ลดการเผาตอซังและฟางข้าว โดยไถกลบเพื่อปรับปรุงบำรุงดินและอัดฟางก้อนจำหน่ายช่วยสร้างรายได้และเพิ่มมูลค่าให้กับวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

นายทงค์ สิงห์สม มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่ ดังนี้ ศพก.อำเภอนินขาม เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการลดต้นทุนการผลิตข้าวปลอดภัย ซึ่งกิจกรรมทางการเกษตรของอำเภอนินขามแตกต่างกันตามลักษณะของพื้นที่และลักษณะดิน เช่น ปลูกอ้อยโรงงาน ปลูกมันสำปะหลัง และเลี้ยงสัตว์ ดังนั้น เครือข่าย ศพก. จึงครอบคลุมทุกตำบล เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาต่อยอดกิจกรรมทางการเกษตร รวมไปถึงศึกษาเรียนรู้

แลกเปลี่ยนกิจกรรมระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกันคือ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต และสร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

- เป็นสถานที่อบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรผู้นำ ภายใต้โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรอำเภอเนินขาม จังหวัดชัยนาท

- เป็นสถานที่อบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร ภายใต้โครงการพัฒนาต่อยอดกลุ่มส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตรที่ดีเข้าสู่การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) อำเภอเนินขาม จังหวัดชัยนาท ดำเนินการโดย สถานีพัฒนาที่ดินชัยนาท

- เป็นศูนย์กลางการส่งมอบสารปรับสภาพดินและเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดให้แก่เกษตรกร ดำเนินการโดย สถานีพัฒนาที่ดินชัยนาท

- เป็นจุดเรียนรู้การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ
- เป็นสถานที่ศึกษาดูงานด้านการปลูกข้าว การแปรรูปข้าว การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และการเลี้ยงสัตว์ มีฐานเรียนรู้จำนวน ๖ ฐาน

- เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจในด้านการลดต้นทุนการผลิตข้าวปลอดภัย มีหัวข้อดังต่อไปนี้

- ๑) การลดอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว
- ๒) การผลิตสารสกัดจากใบสาบเสือ
- ๓) การผลิตฮอร์โมนหัวไข่เต่า

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศพก.อำเภอนินขาม จัดตั้งขึ้นเนื่องจากชาวบ้านบ่อม่วงและชุมชนใกล้เคียง ส่วนใหญ่ปลูกข้าวไว้บริโภคภายในครัวเรือน ซึ่งสามารถผลิตได้เพียงปีละ ๑ ครั้ง และในช่วงระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา ประสบปัญหาต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น โดยเฉพาะราคาปุ๋ยเคมี อีกทั้งการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช และด้วยการที่เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช ด้านการจัดการดินและการใช้ปุ๋ยที่ถูกต้อง ดังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงได้ประสานงานกับสำนักงานเกษตรอำเภอนินขาม จัดตั้งเป็น ศพก.อำเภอนินขาม เพื่อเป็นจุดเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่สนใจได้ศึกษาเรียนรู้ร่วมกัน และนำประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในแปลงของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและยั่งยืนต่อไป โดยมี นายทองคำ สิงห์สม เป็นประธาน ศพก.

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศพก.อำเภอเนินขาม เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิตสินค้าเกษตรในชุมชน และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในพื้นที่ได้โดยได้เรียนรู้จากของจริงและสามารถนำไปปฏิบัติได้ มีหลักสูตรการเรียนรู้ ฐานเรียนรู้ และการบริการข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ เกษตรกรได้มาเรียนรู้จากของจริงเกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิตข้าว ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติได้

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร

- ในปี ๒๕๖๐ ได้ร่วมกับศูนย์วิจัยข้าวชัยนาท จัดทำแปลงทดลองการปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ เพื่อเปรียบเทียบวิธีการผลิต ได้แก่ การหว่าน อัตรา ๑๕ กิโลกรัม/ไร่ การใช้รถปักดำ และการใช้เครื่องโรยข้าววงอก อัตรา ๘ กิโลกรัม/ไร่ ปรากฏว่า การใช้เครื่องโรยข้าววงอก ได้ผลผลิตสูงสุด คือ ๕๕๐ กิโลกรัม/ไร่ การหว่าน และการใช้รถปักดำ ได้ผลผลิตเท่ากัน คือ ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ สำหรับการใช้รถปักดำผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากรากฝังลึกเกินไปส่งผลให้ข้าวไม่แตกกอ ในปี ๒๕๖๑ ได้ทำการทดลองซ้ำ โดยการใช้เครื่องโรยข้าววงอกทั้งแปลง จากนั้นจึงได้นำไปขยายผลองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรภายในชุมชน เช่น นายสุรศักดิ์ ศรีเดช

- ถ่ายทอดองค์ความรู้การใช้สารสกัดใบสาลี่ป้องกันแมลงศัตรูข้าวให้กับเกษตรกรภายในชุมชน และผู้สนใจ สามารถนำไปปฏิบัติในแปลงของตนเองเพื่อป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าวได้ เช่น นายระเด่น กาฬภักดี
- ถ่ายทอดองค์ความรู้การใช้ฮอร์โมนหัวไข่เต่ากระตุ้นให้ข้าวออกสุดรวง รวงข้าวสมบูรณ์ได้ข้าวเต็มเมล็ดให้กับเกษตรกรภายในชุมชนและผู้สนใจ สามารถนำไปปฏิบัติในแปลงของตนเองเพื่อลดต้นทุนการผลิต เพราะเป็นสารทดแทนปุ๋ย เช่น นายหัตถิ การภักดี และ นายอุณะ การภักดี
- ถ่ายทอดองค์ความรู้ตามหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมได้นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงของตนเองทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น จากข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๑๐ ราย โดยก่อนเข้ารับการอบรมมีรายได้รวมภาคการเกษตรเฉลี่ย ๑๓๕,๔๕๐ บาท/ครัวเรือน/ปี หลังเข้ารับการอบรมมีรายได้รวมภาคการเกษตรเฉลี่ย ๑๔๗,๖๑๖ บาท/ครัวเรือน/ปี ดังนั้น มีรายได้รวมภาคการเกษตรเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้น ๑๒,๑๖๖ บาท/ครัวเรือน/ปี

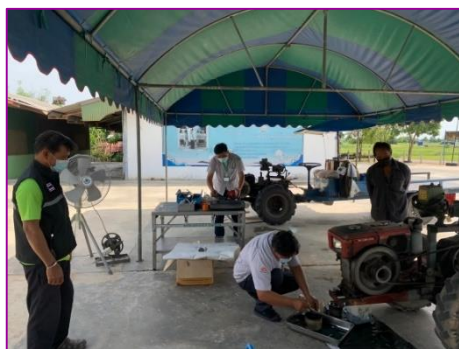

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

นายทงค์ สิงห์สม ประธาน ศพก.อำเภอเนินขาม เป็นเกษตรกรต้นแบบด้านการลดต้นทุนการผลิตข้าวปลอดภัย มีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่โดยเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ ด้านการลดอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว การผลิตสารสกัดจากใบสาลี่ และ การผลิตฮอร์โมนหัวไข่เต่า อีกทั้งยังได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการร่วมพิจารณาให้ความเห็นชอบด้านการเกษตร ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรและด้านอื่นๆ ในชุมชน รวมทั้งเป็นสถานที่ในการพบปะพูดคุยของเจ้าหน้าที่กับเกษตรกร โดยมีหน่วยงานภาคีเข้ามาใช้สถานที่เพื่อถ่ายทอดความรู้ ดังต่อไปนี้

- ๑) สำนักงานเกษตรอำเภอเนินขาม
- ๒) สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเนินขาม
- ๓) สำนักงานประมงอำเภอหันคา
- ๔) สถานีพัฒนาที่ดินชัยนาท
- ๕) ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านวิศวกรรมเกษตร จังหวัดชัยนาท
- ๖) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ชัยนาท

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

นายทนงค์ สิงห์สม มีบทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ดังนี้

๑) ประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

นายทนงค์ สิงห์สม ทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอเนินขาม ซึ่งมีการจัดประชุมคณะกรรมการ จำนวน ๔ ครั้ง/ปี เพื่อวางแผนการดำเนินงาน ชี้แจงผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ประชาสัมพันธ์และชี้แจงรายละเอียดโครงการต่างๆ โดยมีหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมประชุม ได้แก่ ปศุสัตว์อำเภอ ประมงอำเภอ และพัฒนาที่ดินชัยนาท อีกทั้งยังเป็นตัวแทนเข้าร่วมประชุม คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด

๒) เกษตรกรต้นแบบ

นายทนงค์ สิงห์สม มีอาชีพทำการเกษตร เป็นเกษตรกรที่มีความรู้ความสามารถมีทักษะ ในการถ่ายทอดความรู้ในด้านการลดต้นทุนการผลิตข้าว มีแนวความคิดในการลดต้นทุนการผลิตข้าว โดยการลดอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี ใช้สารสกัดจากใบสาบเสือแก้ปัญหา หนอนห่อใบข้าวและศัตรูข้าวระบาด ใช้ฮอร์โมนหัวไข่เต่า เร่งให้ข้าวออกสุดตรงและรวงข้าวสมบูรณ์ได้ข้าวเต็มเมล็ด และยังมีการบริหารจัดการด้านการผลิตไปจนถึงด้านการตลาดดังนี้ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี การผลิตข้าวส่งโรงสี การแปรรูปผลผลิตข้าว จนเป็นที่ยอมรับของเกษตรกรในพื้นที่ สามารถเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ในชุมชนได้เป็นอย่างดี

องค์ความรู้

๑) ลดอัตราเมล็ดพันธุ์ข้าวโดยใช้เครื่องโรยข้าววงอก

๒) ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๓) ป้องกันโรคและแมลงศัตรูข้าวด้วยสารชีวภัณฑ์ และสารสกัดจากใบสาบเสือ

๔) กระตุ้นข้าวออกสุดตรง ข้าวเต็มเมล็ด ด้วยฮอร์โมนหัวไข่เต่า

๓) สถานที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้

- ศาลาเรียนรู้ ศพก.อำเภอเนินขาม ใช้ฐานเรียนรู้ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากโครงการ เพิ่มศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เป็นสถานที่อบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แต่มีขนาดเล็ก คับแคบ ไม่สามารถรองรับเกษตรกรได้อย่างทั่วถึง ปัจจุบัน ประธาน ศพก.อำเภอเนินขาม จึงแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยนำเต็นท์ของหมู่บ้านมาใช้ร่วมกับฐานเรียนรู้พร้อมทั้งเทพื้นคอนกรีต เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรเข้ามา ศึกษาเรียนรู้

- วัสดุอุปกรณ์ในการถ่ายทอดความรู้ ศพก.อำเภอเนินขาม ได้รับงบประมาณสนับสนุนภายใต้โครงการศาลาเรียนรู้ จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการถ่ายทอดความรู้ ได้แก่ แก้วอิฐพลาสติก โปรเจคเตอร์พร้อมจอภาพ พัดลมขาตั้ง โต๊ะพับเอนกประสงค์ และลำโพงขยายแบบพกพา เพื่อสนับสนุนให้ ศพก. มีความพร้อมและเป็นศูนย์กลางในการจัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรในชุมชนได้อย่างทั่วถึง

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ของนายทงค์ สิงห์สม คือการได้เป็นต้นแบบ มีฐานเรียนรู้ และแบ่งปันความรู้ของตนเองที่ได้จากการปฏิบัติจริงให้เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำไปประยุกต์ใช้จนประสบความสำเร็จ เป็นศูนย์กลางที่เชื่อมโยงเกษตรกรและหน่วยงานต่างๆ เข้าด้วยกัน ทำให้เกิดเครือข่ายด้านการเกษตร สามารถประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสารและแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชนเกิดประสิทธิภาพก้าวไปข้างหน้าอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน เกษตรกรในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

นายทงค์ สิงห์สม มีความเป็นผู้นำ มีจิตอาสา และเสียสละตนเองเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

๑) ได้รับการคัดเลือกเป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเนินขาม จังหวัดชัยนาท

๒) ได้รับการคัดเลือกเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบลสุขเดือนห้า

๓) ได้รับการคัดเลือกเป็นรองประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารและข้าว

๔) ได้รับการคัดเลือกเป็นรองประธานศูนย์ข้าวชุมชนบ้านบ่อม่วง

๕) ได้รับการคัดเลือกเป็น Q อาสา

๖) ได้รับการคัดเลือกเป็นครูบัญชีอาสา

๗) ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ ตำบลสุขเดือนห้า อำเภอเนินขาม จังหวัดชัยนาท

๘) ได้รับการคัดเลือกเป็นประธานกองทุนหมู่บ้านบ้านบ่อม่วง หมู่ที่ ๘ ตำบลสุขเดือนห้า อำเภอเนินขาม จังหวัดชัยนาท

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

นายทนต์ สิงห์สม ประธาน ศพก.อำเภอเนินขาม

๑) เกษตรกรต้นแบบ

(๑) เป็นวิทยากรเกษตรกรในการถ่ายทอดองค์ความรู้ในเรื่อง การลดต้นทุนการผลิตข้าว ด้วยวิธีการลดอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี การใช้สารสกัดจากใบสับเสื่อกำจัดหนอนห่อใบข้าวและศัตรูข้าวระบาด การใช้ฮอร์โมนหัวไข่เต่าเร่งให้ข้าวออกสุดรวงและรวงข้าว สมบูรณ์ได้ข้าวเต็มเมล็ด และยังมีการบริหารจัดการด้านการผลิตไปจนถึงด้านการตลาด

(๒) เป็นฐานเรียนรู้ในการทำเกษตรด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร ให้เกษตรกรในชุมชนและผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้

(๓) มีแปลงเรียนรู้ โดยแบ่งพื้นที่การเกษตรของตนเองมาจัดทำแปลงเรียนรู้เพื่อการปฏิบัติจริง ให้เกษตรกรได้เห็นผลที่เกิดขึ้นและนำไปปรับใช้กับการทำเกษตรของตนเอง

๒) เป็นศูนย์กลางที่เชื่อมโยงเกษตรกรและหน่วยงานต่างๆ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรและด้านอื่นๆ ในชุมชน

๓) มีจิตอาสาในการดำเนินงานด้านการเกษตร และเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน ช่วยเหลือการทำงานของหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและหน่วยงานอื่น ๆ

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย

๑.๑ เกษตรอำเภอเนินขาม

๑.๒ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

๑.๓ คณะกรรมการ ศพก.อำเภอเนินขาม

๑.๔ เกษตรกรเครือข่าย ศพก.อำเภอเนินขาม

๑.๕ เจ้าหน้าที่จากสถานีพัฒนาที่ดินชัยนาท

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๒.๑ ตั้งทีมถอดบทเรียน

๒.๒ วางแผนการดำเนินงาน

๒.๓ ลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลการถอดบทเรียน โดย แบบสัมภาษณ์ ถาม-ตอบ และ บัตรคำ

๒.๔ สังเคราะห์ข้อมูล

๒.๕ จัดทำรายงานการถอดบทเรียน

๒.๖ เผยแพร่การถอดบทเรียน

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

๓.๑ หัวข้อในการถอดบทเรียนค่อนข้างซ้ำซ้อน เป็นคำถามที่มีคำตอบในลักษณะและความหมายเดียวกัน ควรปรับปรุงให้หัวข้อมีความกระชับหรือนำมารวมเป็นข้อเดียวกัน

๓.๒ ช่วงเวลาในการถอดบทเรียนอยู่ในช่วงการเพาะปลูก ทำให้เกษตรกรต้นแบบไม่มีเวลาในการให้ข้อมูล เจ้าหน้าที่จึงต้องเข้าไปดำเนินการในช่วงเย็นหลังเลิกงาน

๓.๓ การจัดเวทีเพื่อถอดบทเรียน ผู้เข้าร่วมไม่สามารถเข้าร่วมได้อย่างพร้อมเพรียงเพราะเป็นฤดูกาลเพาะปลูก การนัดประชุมบ่อยครั้งจึงเป็นเรื่องยาก จึงต้องมีการบูรณาการงานต่าง ๆ รวมเข้าด้วยกัน โดยสอบถามนัดวัน เวลา ที่สามารถเข้าร่วมได้ก่อนดำเนินการประชุม

ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศูนย์เครือข่าย อำเภอเนินขาม จังหวัดชัยนาท

